

Súd: Okresný súd Svidník
Spisová značka: 3Csp/70/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8619201323
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivo Parada
ECLI: ECLI:SK:OSSK:2023:8619201323.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Svidník sudcom JUDr. Ivom Paradam v spore žalobkyne A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom X. mája XXX/X, XXX XX C., právne zastúpenej Mgr. Matúšom Mackom, advokátom, Karpatská 804/10, 089 01 Svidník, proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou, Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava, o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva, takto

rozhodol:

I. Určuje, že zmluva o zriadení záložného práva č. 020/2012-SUB zo dňa 13.1.2012 je neplatná.

II. Žalobkyni priznáva náhradu trov konania proti žalovanému v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 25.7.2019 domáhala proti žalovanému určenia, že zmluva o zriadení záložného práva č. 020/2012-SUB zo dňa 13.1.2012 je neplatná.

2. Žalobu odôvodnila dôvodmi, ktoré sú uvedené nižšie tohto odôvodnenia a s ktorými sa súd stotožnil.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe zo dňa 7.10.2019 uviedol, že podľa ustanovenia § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o: a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

2

3Csp/70/2019

4. Žalovaný poukázal, že žalobca podal žalobu v zmysle ustanovenia § 137 písm. d) CSP, teda určenia právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. V zmysle uvedeného predpokladom predmetnej žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva nie je preukazovanie naliehavého právneho záujmu, ale jedinou obligatórnou podmienkou § 137 písm. d) CSP je, že takáto žaloba vyplýva z osobitného predpisu. Žalobca nepreukázal z akého osobitného predpisu vyplýva domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva. Žalovaný zároveň uviedol, že zo žiadneho osobitného predpisu domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva nevyplýva. Civilný sporový poriadok jasne a určito uvádza za akých podmienok možno podať žalobu o určenie právnej skutočnosti, a to za jedinej obligatórnej podmienky, že to vyplýva z osobitného predpisu. Vyššie uvedené ustanovenie § 137 CSP písm. c) pripúšťa určovacie žaloby len vo vzťahu k právam (už nie právnym vzťahom ako § 80 písm. c) OSP (Občiansky súdny poriadok (zákon č. 99/1963 Zb. v

znení neskorších predpisov) a vo vzťahu k právnym skutočnostiam len v prípade, ak to predpokladá osobitný predpis (napr. dobrovoľná dražba, uznesenie valného zhromaždenia kapitálovej spoločnosti, skončenie pracovného pomeru). Podľa predchádzajúcej právnej úpravy bolo možné zo strany súdov (pri rozhodovaní či je možné určiť zmluvu alebo je časť za neplatnú) oprieť sa o časť ustanovenia § 80 písm. c) OSP „právny vzťah“. Takéto slovné spojenie sa ale v CSP vôbec nenachádza, z čoho je zrejmé, že CSP vôbec nepripúšťa žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva.

5. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami v zmysle § 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Určenie existencie právnej skutočnosti (napr. že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. (Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašič a kol.: Civilný sporový poriadok – Veľký komentár, Praha: C.H. Beck, 2016). Vychádzajúc zo znenia citovaného ustanovenia ust. § 137 písm. d) CSP je možné konštatovať, že CSP v zásade nepripúšťa určovacie žaloby o určenie právnej skutočnosti s výnimkou žalôb za podmienky, že to vyplýva z osobitného predpisu. Osobitným právnym predpisom, t. j. výnimka žalôb o určenie právnej skutočnosti je Zákonník práce (žaloba o neplatnosť skončenia pracovného pomeru), zákon o dobrovoľných dražbách (žaloba o neplatnosť dražieb), občiansky zákonník (žaloba o neplatnosť výpovede nájmu bytu). Žalobca sa domáhal určenia neplatnosti právnej skutočnosti (neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva) a nie určenia, či tu právo je, alebo nie je. Určenie existencie/neexistencie právnej skutočnosti odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Takéto určenie právnej skutočnosti ako ty vyplýva z ustanovenia § 137 písm. d) CSP je možné len vtedy ak to vyplýva z osobitného právneho predpisu, pričom určenie neplatnosti právneho úkonu (zmluvy o zriadení záložného práva) nevyplyva zo žiadneho osobitného predpisu. Za takýto právny predpis nemožno považovať zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý v žiadnom zo svojich ustanovení, a to ani v § 3 ods. 5 citovaného zákona nepripúšťa žalobu o určenie právnej skutočnosti. Zákon o ochrane spotrebiteľa iba konštatuje oprávnenie spotrebiteľa domáhať sa ochrany svojho práva bez toho, aby bližšie špecifikoval typ žaloby, ktorou sa spotrebiteľ môže domáhať svojho práva proti porušovateľovi na súde (rozsudok OS Žilina, sp. zn. 17Csp/52/2016 zo dňa 7.6.2017). Rovnaký názor zastáva aj Okresný súd v Žiline, ktorý rozsudkom sp. zn. 17Csp/52/2016 zo dňa 7.6.2017, ktorý žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol, nakoľko žalobca sa domáhal určenia právnej skutočnosti, ktorá nevyplyvala z osobitného právneho predpisu (čo je základnou podmienkou určovacej žaloby) „Vychádzajúc z vyššie uvedeného výkladu § 137 písm. d) CSP tak súd dospel k

3

3Csp/70/2019

záveru o procesnej neprípustnosti žaloby žalobcu o určenie, že dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo dňa 8.11.2013 je neplatná, a preto už bez ďalšieho zaoberania sa meritom veci žalobcu v celom rozsahu zamietol.“

6. V prípade, ak by súd určil neplatnosť zmluvy o zriadení záložného práva nevyriešilo by to aj tak s konečnou platnosťou stav právnej neistoty medzi sporovými stranami. Pretože definitívne vyriešiť danú otázku, či bolo plnené na existujúci alebo neexistujúci záväzok, možno len v konaní o návrhu na plnenie. Rozhodnutie o určenie neplatnosti záložnej zmluvy (ak by to bolo vôbec možné) v tomto konaní, by nevytvorilo pevný právny základ pre vzťah strán a bolo by iba predpokladom ďalšej žaloby na prípadné vydanie bezdôvodného obohatenia. Mal za to, že v prípade ak súd určí neplatnosť zmluvy o zriadení záložného práva, nezaloží takýto rozsudok s konečnou platnosťou všetky práva a povinnosti medzi sporovými stranami, až rozsudok na plnenie môže s konečnou platnosťou upraviť pomery medzi sporovými stranami. Žalobca sa domáhal vyslovenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva určovacou žalobou, takýto postup môže pri tej istej zmluve zopakovať ďalšou určovacou žalobou, ako napríklad:

- určenia neplatnosti zmluvnej pokuty,
- určenia neplatnosti poplatku za zaslanie upomienky,
- určenia neplatnosti zmluvy o úvere,
- určenia neplatnosti rozhodcovskej doložky,
- určenia neplatnosti poplatku,
- určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti.

7. Žalovaný uviedol len demonštratívny výpočet určujúcich žalôb, ktoré v tomto prípade môže podať žalobca, pričom aktuálna právna úprava neumožňuje podávanie nezmyselných žalôb, ktoré nič neriešia.

Žalovaný nepopieral, aby sa žalobca nemohol domáhať bránenia svojho práva, ale poukázal na základné princípy CSP a to čl. 2, že ochrana práva musí byť spravodlivá a účinná. Žalovaný sa zároveň domnieval, že ide o naplnenie čl. 5 CSP, teda o zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu. Rovnaká otázka bola posudzovaná aj Najvyšším súdom SR sp. zn. Cdo/251/2015 zo dňa 16.3.2016, ktorý konštatoval, že: „... Teda naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení, v danom prípade určení neplatnosti predmetných zmlúv, musí spočívať v tom, že by sa ním vyriešili všetky sporné právne otázky medzi účastníkmi konania a vytvorilo by pevný právny základ pre budúce právne vzťahy. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd sa stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že určenie neplatnosti úverovej zmluvy by neodstránilo stav právnej neistoty, t. j. nemohlo by zabrániť veriteľovi z tejto zmluvy domáhať sa vrátenia poskytnutého plnenia titulom bezdôvodného obohatenia, t. j. vrátenia toho, čo navrhovateľ podľa zmluvy dostal.“

8. Žalobca so žalovaným uzatvorili dňa 27.5.2011 zmluvu o úvere č. 808000114, ktorou veriteľ poskytol dlžníkovi sumu vo výške 350 eur, ktorú sa dlžník zaviazal vrátiť o príslušný poplatok vo výške 322 eur, teda spolu celkovo 672 eur, pričom žalovaný poukázal na skutočnosť, že žalobca uhradil doposiaľ z predmetnej zmluvy len 15 eur, čo nepredstavuje ani istinu z poskytnutého úveru. Ak občania (spotrebiteľia) nebudú povinní ani zaviazaní splácať svoje peňažné dlhy vrátane istiny ku ktorým sa dobrovoľne zaviazali, nastane situácia, kedy bude platiť pravidlo, že dlhy sa nemusia plniť. Žalovaný chcel poukázať na zásadu pacta sunt servanda ako aj zásadu neminem laedere. Žalobca sa domáhal ochrany svojich práv, poukázal na svoje práva, ale zabudol na svoje povinnosti, ku ktorým sa zaviazal a to vrátiť to,

4

3Csp/70/2019

čo si požičal. Mal za to, že takýto postup súdu, keď žalobca je v omeškani 8 rokov uhradil doposiaľ len sumu 15 eur, ale peňažné prostriedky vo výške 350 eur si prevzal, je v rozpore s princípmi právneho štátu, kde sa poskytuje ochrana dlžníkom, ktorí si ani nemusia plniť svoje povinnosti. Niet pochýb o tom, že takéto konanie súdu je v priamom rozpore so základnou zásadou Civilného sporového poriadku, a to konkrétne článku 2 Ochrana ohrozených, alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

9. Žalovaný by týmto aj chcel poukázať na Odlišné stanovisko sudcu D. E. k rozhodnutiu senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 572/2017 zo dňa 20.9.2017 „chcem uviesť všeobecnejšiu poznámku, že tento spôsob a miera ochrany spotrebiteľov, či už v právnej úprave alebo pri rozhodovaní súdov (ochrana tzv. „až za hrob“), ako sme v súčasnosti svedkami, môže (aj pri rešpektovaní potrebnosti plnenia si úloh štátu v tomto smere) v dlhodobejšom časovom horizonte priniesť až zhubné následky pre zdravý vývoj spoločnosti. Súčasný model (okrem rizika porušovania ústavy a ústavných princípov) totiž v praxi často vedie k tomu, že občania (spotrebiteľia) nebudú povinní ani zaviazaní splácať svoje peňažné dlhy vrátane istiny, ku ktorým sa dobrovoľne zaviazali, čo (na základe uplatnenia štátnej moci) v konečnom dôsledku zbavuje paušálne nie zanedbateľný počet ľudí zodpovednosti za svoje rozhodnutia a činy (parafráza známeho pravidla „dlhy sa nemusia platiť“).“ Rovnako poukázal aj na odlišné stanovisko sudcu A. F. k nálezu sp. zn. I. ÚS 547/2012: „Považujem za nevyhnutné najskôr konštatovať, že všeobecné súdy vrátane ústavného súdu ochranu spotrebiteľov pustili už tak ďaleko, že títo nemusia niesť žiadne adekvátne dôsledky za svoje konanie, aj keď uzavrú akúkoľvek zmluvu, dokonca čokoľvek, čo sa prieči zdravému rozumu (v zmysle „ten chudák ani nevie, čo podpísal“, ale „peniaze mohol zobrať“), a to sa už dotýka samej podstaty a hlavne primeranosti práva, v dôsledku čoho spotrebiteľa z úradnej povinnosti zbavujú jeho zodpovednosti. Taký postup orgánov ochrany práva je nielenže absolútne „nevýchovný“, paternalistický, ale aj absurdný a v rozpore so zásadou rovnosti, vigilantibus iura, neminem laedere a pod., ktoré by mali v podstate platiť aj pre „privilegovaného“ spotrebiteľa; opakom je potom neprípustné zvýhodňovanie dlžníka oproti veriteľovi, ktorému inak reálne hrozí riziko nevykonalnosti ani len elementárneho nároku bez akéhokoľvek príslušenstva voči dlžníkovi, ktorý sa tak neoprávnene obohacuje na jeho úkor za asistencie súdov. Preto ak nedôjde k racionálnemu zvratu v doterajšej judikatúre súdov, opäť vrátane ústavného súdu, existujúce bagatelné spory tak zahltia všetky súdy Slovenskej republiky (čo je už reálne) a ochromia nielen výkon ich spravodlivosti, ale narušia aj dôveru občanov v právo, právny poriadok, a tým aj v právny štát (čl. 1 ods. 1 ústavy).“

10. Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaný navrhol, aby súd po vykonaní dokazovania žalobu žalobcu ako neopodstatnenú v plnom rozsahu zamietol a zaviazal žalobcu na náhradu trov konania žalovanému.

11. Súd vykonal dokazovanie zmluvou o zriadení záložného práva č. 020/2012-SUB zo dňa 13.1.2012, zmluvou o úvere č. 808000114 zo dňa 27.5.2011, Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, listom vlastníctva č. XXXX k. ú. C., rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 16Csp/108/2019 zo dňa 10.10.2019, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Co/138/2019 zo dňa 20.8.2020, uznesením Okresného súdu Svidník sp. zn. 3Er/362/2014 zo dňa 24.11.2016 a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7CoE/35/2021 zo dňa 31.5.2021.

5

3Csp/70/2019

12. Podľa § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

a) splnení povinnosti,

b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,

c) určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo

d) určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

13. Podľa § 215 ods. 1 CSP súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu.

14. Zmluva o zriadení záložného práva č. 020/2012-SUB zo dňa 13.1.2012 bola uzatvorená medzi žalovaným ako záložným veriteľom a žalobkyňou ako záložcom, za ktorú túto zmluvu uzatvorilo združenie ProHelp - združenie občianskoprávnej pomoci na základe absolútne neplatného plnomocenstva, ktoré bolo drobným písmom zakomponované do textu Zmluvy o úvere č. 808000114 zo dňa 27.5.2011 (viď č. I. 81 spisu).

15. Takáto praktika veriteľa je podľa názoru súdu nekalou obchodnou praktikou. Na podporu tohto tvrdenia súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/180/2012 zo dňa 12.6.2013, kde súd uvádza: „Zároveň odvolací súd dodáva, že tak písmo v úverovej zmluve, ako aj úverové zmluvné podmienky sú tlačené minimálnou veľkosťou písma, zle čitateľné, pričom obsahujú veľké neprehľadné množstvo práv a povinností, ktoré už vo svojej podstate znevýhodňujú klienta, pretože existuje reálne možnosť a pochybnosť o tom, či vôbec sa klientka s danou zmluvou oboznámila a bola schopná ju prečítať a vôbec pochopiť, keď v mieste pre podpis klientky táto nie je ani riadne podpísaná a jej meno je uvedené len tlačným veľkým písmom. Treba povedať, že takáto zmluva predstavuje nekalú praktiku, ktorá podľa Smernice Rady č. 93/13/EHS z 05. 04. 1993 ako aj ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka nemôže požívať právnu ochranu. Navyiac treba uviesť, že aj keď v úverovej zmluve je uvedené, že neoddeliteľnou súčasťou tejto úverovej zmluvy sú úverové podmienky, tieto sa nachádzajú až za podpisom klientky, čo spochybňuje skutočnosť, či bola s takýmito podmienkami oboznámená a či boli individuálne s ňou vyjednané. Všeobecný odkaz na to, že úverové podmienky sú súčasťou zmluvy, nie je akceptovateľný, nepostačuje ani text, ktorý drobným písmom odkazuje na to, že klient potvrdzuje, že bol oboznámený s úverovými podmienkami spoločnosti, pretože vzhľadom na písmo, obsah, právnu zložitosť, ktorá robí zmluvu o všeobecnosti chaotickú a neprehľadnú, sa nemožno reálne domnievať, že by klient takúto zmluvu bol schopný bez problémov prečítať a porozumieť jej. Z hľadiska judikačnej praxe a poznatkov súdom z rozhodovania v daných spotrebiteľských veciach je zrejmé, že v prevažnej miere spotrebiteľ ani nie je schopný pochopiť obsah zložitej právnej terminológie, navyiac nečitateľný.“

16. Čo sa týka neplatnosti plnomocenstva prostredníctvom ktorého došlo k uzatvoreniu Zmluvy o zriadení záložného práva č. 020/2012-SUB zo dňa 13.1.2012, tak takéto plnomocenstvá už boli opakovane súdmi určené za neplatné, čo v konečnom dôsledku taktiež spôsobuje neplatnosť zmluvy o zriadení záložného práva. V tomto smere súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/72/2018 zo 6.6.2018: „15. Rovnako súd prvej inštancie správne právne posúdil žalobu podľa § 137 písm. c) CSP a správne dospel k záveru, že žalobcovia majú na určenie naliehavý právny záujem, pretože rozhodnutie súdu môže byť podkladom pre vykonanie zmeny zápisu záložného práva, teda

6

3Csp/70/2019

jeho výmazu v katastri nehnuteľnosti a bez takého rozhodnutia by bolo právne postavenie žalobcov neisté v tom, či na ich nehnuteľnosť viazne záložné právo žalovaného. Rozsudok súdu o neexistencii

záložného práva je spôsobilou listinou na zápis v katastri záznamov bez ďalšieho a také rozhodnutie je správa katastra povinná akceptovať. Z obsahu splnomocnenia daného žalobkyňou A. G., ktoré bolo inkorporované do ÚZ, vyplýva, že toto splnomocnenie malo byť dané na všetky právne úkony, ktoré boli potrebné vykonať za účelom uzatvorenia záložnej zmluvy, ktorou sa zabezpečí záväzok voči veriteľovi na základe ÚZ, pozostávajúci z nesplatennej výšky pohľadávky a jej príslušenstva, vrátane nákladov preukázateľne vynaložených za účelom jej zabezpečenia a vykonania príslušného zápisu. Aj podľa právneho názoru odvolacieho súdu je predmetné plnomocnenstvo vzhľadom na jeho obsah a formu neplatné z viacerých dôvodov, pričom ide o absolútnu neplatnosť tohto právneho úkonu (§ 37 ods. 1 a § 39 OZ). Súd prvej inštancie správne konštatoval, že plnomocnenstvo predovšetkým vôbec neobsahuje špecifikáciu nehnuteľností, ktoré majú byť predmetom zálohy. Formulácia, že predmetom zabezpečenia záväzku sú nehnuteľnosti, ktoré sú v čase uzatvorenia záložnej zmluvy vo vlastníctve splnomocniteľa alebo ktoré sú podľa katastrálneho portálu zapísané na liste vlastníctva, tvoriaceho prílohu zmluvy o úvere, je aj podľa odvolacieho súdu neurčitá, vágna a nejasná a teda predmet vo vzťahu k zabezpečeniu zmluvy je neurčitý. Obsahom splnomocnenia by mali byť tie isté náležitosti označenia nehnuteľností, ako ich vyžaduje zákon pre zmluvu v súlade s ust. § 42 zákona č. 165/1992 Zb.. V predmetnom splnomocnení nehnuteľnosti, vo vzťahu ku ktorým by sa mala uzavrieť záložná zmluva, nie sú identifikované a tak ani splnomocniteľ a ani splnomocnenec v čase uzavretia ÚZ nemohli objektívne vedieť, čo by malo byť predmetom zálohy, čo teda spôsobuje nemožnosť uzavretia platnej záložnej zmluvy. Z obsahu úverovej zmluvy bolo ďalej preukázané, že splnomocnenie na uzatvorenie zmluvy o zriadení záložného práva je súčasťou ÚZ v predtlačenom texte v zmluve vypracovanom výlučne žalovaným bez možnosti dlžníka - spotrebiteľa ovplyvniť jeho obsah. Takéto splnomocnenie aj podľa odvolacieho súdu poskytuje žalovanému ako veriteľovi neprimeranú výhodu v tom, že jeho pohľadávka môže byť zabezpečená okrem iného aj záložným právom k nehnuteľnosti dlžníka bez toho, aby si to vyžadovalo ďalšiu aktivitu zo strany dlžníka - záložcu, resp. že by o tom dlžník vôbec vedel. Manžel žalobkyne ako bezpodielový spoluvlastník nehnuteľnosti k uzavretiu záložnej zmluvy navyše nikoho nesplnomocnil a záložnú zmluvu nepodpísal. Súd prvej inštancie ďalej správne uviedol, že nemôže byť záložným právom k nehnuteľnosti zabezpečená pohľadávka, ktorá je neporovnateľne nižšia, než je hodnota založenej nehnuteľnosti, čo je v rozpore s dobrým mravmi (§ 3 ods. 1 OZ). Okrem toho danie plnej moc dlžníkom, jemu neznámemu advokátovi, vybraného veriteľom, je aj podľa odvolacieho súdu nekalou obchodnou praktikou žalovaného, keďže dlžníkovi sám doslova vnucuje osobu, ktorá ho má zastupovať. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie správne považoval tiež predmetné splnomocnenie v ÚZ pre advokáta za nekalú obchodnú praktikú žalovaného a tým aj neprijateľnú a teda neplatnú zmluvnú podmienku. Z vyššie uvedených dôvodov sú potom neplatné aj všetky právne úkony, ktoré v mene žalobkyne A. G. vykonal. Žalovaný nespochybnil tvrdenia žalobcov, resp. ich právnej zástupkyne, a síce, že údaje do predtlačenej formulára ÚZ spisoval zástupca veriteľa, pričom žalobkyňa zmluvu len podpísala a preto súd prvej inštancie správne uveril tvrdeniu žalobkyne, že táto nemala možnosť prejavíť svoju slobodnú vôľu pri výbere advokáta s poukazom na § 20 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a že výber splnomocnenca vykonal žalovaný bez ohľadu na vôľu žalobkyne. Navyše, v ÚZ absentuje nielen dátum udelenia splnomocnenia splnomocnencovi splnomocniteľom, ale splnomocnenie, ktoré je dvojstranným právnym úkonom, splnomocnený advokát ani nepodpísal (resp. na ÚZ, ktorú do spisu predložila žalobkyňa,

7

3Csp/70/2019

tento podpis absentuje). Rovnako súd prvej inštancie dospel správne k záveru, že dohoda o splnomocnení je neplatným právnym úkonom aj pre rozpor záujmov zástupcu a zastúpeného podľa § 22 ods. 2 (ďalej aj „OZ“) v spojení s § 39 OZ a pre nedostatok požadovaných náležitostí platného právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 OZ. Právny úkon, urobený splnomocneným zástupcom na základe neplatného plnomocnenstva, spôsobuje, že aj zmluva o zriadení záložného práva je absolútne neplatná. Akékoľvek ďalšie úkony záložného veriteľa sú preto neplatné a sú obmedzením práv žalobkyne. Na základe vyššie uvedeného, je teda zrejmé, že žalovaný realizuje práva záložného veriteľa aj napriek tomu, že právny úkon od ktorého svoje práva odvodzuje, je neplatným, resp. nebol ani uzatvorený. Žalobcovia majú aj podľa odvolacieho súdu dôvodnú obavu, že žalovaný má snahu realizovať práva, ktoré nikdy nenadobudol, pretože nie je oprávnený vykonávať a realizovať práva záložného veriteľa, ktorým sa nikdy nestal. Čo sa týka námietky žalovaného uvádzanej pred súdom prvej inštancie ako i v podanom odvolaní ohľadom neprípustnosti žaloby odvolací súd opätovne uvádza ako už bolo uvedené vyššie, že vzhľadom na všetky vyššie uvedené tvrdenia, je daný naliehavý právny záujem na podaní žaloby o určenie, že nehnuteľnosť špecifikovaná vo výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie nie je zaťažená záložným právom. Žalobcovia nemajú ani podľa odvolacieho súdu inú možnosť, ako dosiahnuť zmenu

zápisu na liste vlastníctva a dosiahnuť nápravu poškodených práv. Žalobcovia sa stále nachádzajú v stave právnej neistoty, pretože právny stav nezodpovedá stavu skutkovému a ich práva sú permanentne ohrozované. Žalobcovia aj podľa odvolacieho súdu v celom rozsahu preukázali svoje tvrdenia skutkovo ako aj právne, udelené splnomocnenie nespĺňa náležitosti, nebolo udelené riadne, nemohlo vyvolať teda právne predpokladané náležitosti vo vzťahu oprávnení splnomocneného na uzavretie a podpísanie zmluvy o zriadení záložného práva, z dôvodu ktorého sa žalobcovia dôvodne boja o svoj majetok, pretože žalovaný začal s výkonom záložného práva. Keďže žalovaný si uplatňuje proti žalobcom práva, ktoré nikdy nemohol nadobudnúť, dôvodne teda žalobcovia žiadali súd, aby vyslovil, že nehnuteľnosť v ich vlastníctve zapísaná na LV č. XXXX pre k.ú. K. nie je zaťažená záložným právom zriadeným v prospech žalovaného, na základe ktorého rozhodnutia bude následne poskytnutá žalobcom riadna ochrana ich práv tým, že kataster zapíše, resp. zruší plombu na dotknutom liste vlastníctva. Žalobcovia teda majú na takomto určení naliehavý právny záujem, pretože rozhodnutie súdu môže byť podkladom pre vykonanie zmeny zápisu záložného práva, teda jeho výmazu v katastri nehnuteľnosti a bez takého rozhodnutia by bolo právne postavenie žalobcov neisté v tom, či na ich nehnuteľnosť viazne záložné právo žalovaného. Rozsudok súdu o neexistencii záložného práva je spôsobilou listinou na zápis v katastri záznamov bez ďalšieho a také rozhodnutie je správa katastra povinná akceptovať. Okrem toho naliehavosť právneho záujmu na podanej žalobe je preukázaná tak ako správne uviedol i súd prvej inštancie aj z dôvodov, že zmluva o zriadení záložného práva je absolútne neplatným právnym úkonom a záložné právo žalovaného k nehnuteľnosti žalobcov na zabezpečenie pohľadávky žalovaného zo zmluvy o úvere vôbec nevzniklo.“

17. Vo vyššie citovanom rozsudku sa Krajský súd v Trenčíne vysporiadal aj s existenciou naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva. Tento názor je plne aplikovateľný aj na túto vec, keďže sa jedná o takmer totožný právny a skutkový stav ako v tomto konaní. Žalobkyňa sa permanentne nachádza v stave právnej neistoty, pretože právny stav nezodpovedá stavu skutkovému a jej práva sú tak nepretržite ohrozované. Je toho názoru, že sa dôvodne obáva o svoj majetok, keďže žalovaný začal s výkonom záložného práva, o čom svedčí plomba na LV č. XXXX vyznačená na základe

8

3Csp/70/2019

V-127/2012 (Zmluva o zriadení záložného práva). Na základe rozhodnutia súdu v predmetnej veci dôjde k nastoleniu právnej istoty a kataster tak zruší vyznačenú plombu. Na takomto určení má naliehavý právny záujem, pretože rozhodnutie súdu môže byť podkladom pre vykonanie zmeny zápisu záložného práva, teda jeho výmazu v katastri nehnuteľnosti a bez takého rozhodnutia by bolo jej právne postavenie neisté v tom, či na nehnuteľnosti viazne záložné právo žalovaného. Naliehavosť právneho záujmu na podanej žalobe je preukázaná aj z dôvodov, že zmluva o zriadení záložného práva je absolútne neplatným právnym úkonom a záložné právo žalovaného k nehnuteľnosti na zabezpečenie pohľadávky žalovaného zo zmluvy o úvere vôbec nevzniklo.

18. Čo sa týka charakteru postavenia žalobkyne v zmluvnom vzťahu so žalovaným, nemali by existovať pochybnosti o tom, že v danom prípade ide o spotrebiteľský právny vzťah. Táto otázka už bola vyriešená v konaní vedenom na Okresnom súde Svidník sp. zn. 3Er/362/2014, ktorým súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Uznesenie Okresného súdu Svidník sp. zn. 3Er/362/2014 zo dňa 24.11.2016 bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7CoE/35/2021 zo dňa 31.5.2021, kde súd vo viacerých bodoch odôvodnenia uviedol, že zmluva o úvere medzi žalobkyňou a žalovaným bola uzatvorená medzi dodávateľom a spotrebiteľom (viď bod 2., bod 8., bod 9. odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7CoE/35/2021). Od tohto názoru nie je dôvod sa odkláňať.

19. Navyiac existuje reálna hrozba, že pohľadávka žalovaného vyplývajúca zo Zmluvy o úvere č. 808000114 zo dňa 27.5.2011, ktorá je zabezpečená absolútne neplatnou Zmluvou o zriadení záložného práva č. 020/2012-SUB zo dňa 13.1.2012, pozostáva z plnení z neprijateľných zmluvných podmienok. Zmluva o úvere č. 808000114 zo dňa 27.5.2011 obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, poplatok vo výške 322 eur, ktorý je špecifikovaný v bode 11. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru v znení: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celkovej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu a j výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou.“ O neprijateľnosti predmetnej zmluvnej podmienky

už bolo opakovane rozhodnuté, napr. rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 16Csp/108/2019 zo dňa 10.10.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Co/138/2019 zo dňa 20.8.2020.

20. Vzhľadom na skutočnosť, že sa jedná o spotrebiteľský úver, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať náležitosti podľa § 9 ods. 2) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, platného a účinného v čase uzatvorenia úverovej zmluvy (ďalej len ZoSÚ). Zmluva o úvere č. 808000114 zo dňa 27.5.2011 neobsahuje údaj o výške ročnej percentuálnej miery nákladov. Povinnosť uvádzať výšku ročnej percentuálnej miery nákladov stanovuje ust. § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení platnom a účinnom ku dňu uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy, t. j. ku dňu 27.5.2011. Vzhľadom na absenciu tejto povinnej náležitosti je v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. predmetný spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení zo dňa 18.1.2023 okrem iného uviedla, že ak by aj existovala časť nesplatennej istiny, vzniesla by týmto námietku premlčania pohľadávky žalovaného.

9

3Csp/70/2019

21. V tejto súvislosti súd poukazuje na ust. § 54a Občianskeho zákonníka, podľa ktorého: „Premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.“ Výkonom záložného práva by došlo k porušeniu citovaného zákonného ustanovenia a obchádzaniu zákona.

22. Taktiež § 63 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z.: „Ak ide o vykonanie exekúcie na vymoženie peňažnej pohľadávky, ktorá bez príslušenstva ku dňu doručenia návrhu na vykonanie exekúcie neprevyšuje 2 000 eur (ďalej len „drobné exekúcie“), nemožno exekúciu vykonať predajom nehnuteľnosti, v ktorej má povinný hlásený trvalý pobyt alebo prechodný pobyt podľa osobitného predpisu; právo zriadiť exekučné záložné právo na nehnuteľnosť tým nie je dotknuté. Za drobnú exekúciu sa nepovažuje exekúcia na vymoženie pohľadávky na výživnom.“

23. Podľa § 243c ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z.: „Ustanovenia § 63 ods. 2 a 3 sa nepoužijú, ak ku dňu účinnosti tohto zákona exekútor vykonáva exekúciu predajom nehnuteľností.“

24. Výkonom záložného práva na základe Zmluvy o zriadení záložného práva č. 020/2012-SUB zo dňa 13.1.2012 by došlo k obchádzaniu vyššie citovaných zákonných ustanovení exekučného poriadku.

25. Z uvedených dôvodov súd žalobe vyhovel.

26. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

27. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

28. Súd priznal žalobkyni náhradu trov konania proti žalovanému v plnom rozsahu, pretože mala plný úspech vo veci a uplatnila si ich náhradu. O ich výške súd rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajšom súde.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Len do uplynutia lehoty na podanie odvolania môže odvolateľ rozšíriť rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda ako aj meniť a dopĺňať odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.